

Előfizetési ár:

Egész évre.....6 frt — kr.
Félévre3 " — "
Negyedévre.....1 " 50 "
Lelkészeknek, tanítóknak,
kisebb fizetésű hivatalnok-
oknak és tanulóknak ne-
gyedévre 1 frt.

Egyes szám ára 12 kr.

K O R U N K

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMÉRETTÉRJESZTŐ KATHOLIKUS HETILAP
MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Budapest,
VIII., Mária-utca 30
hova a lap szellemi részét
illető levelek, valamint az
előfizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem küldetnek
vissza.

Felelős szerkesztő: Kador Sándor.

A „Korunk“ eredeti távirata.

Nagyvárad, augusztus 24. déltől fél 1 órákor. Schlauch Lőrincz és Excellentiája fényes ornátus és segédlet mellett most végzé püspöki székének elfoglalása ünnepélyét. A város fellebögözve. A hívek a lángszellemű főpap beszéde által elvarázsolva. Az egyházmegye csaknem minden tagja megjelent. Budapestről a Szent-László-társulatot Gervay Mihály, dr. Wolafka és Rostaházy képviselik. A miniszterek közül Széchenyi van jelen. A diszebedhez 250 terítéssel a megye, város és a fővárosból is többen meg lettek hívva.

Körülményes leírását az ünnepélynek levélben közöljük.

Kador.

Társadalmi bajaink egyike.

Hazánk társadalmát sokféle veszély fenyegeti és ezek közül ijesztő mérvűvé válik az, hogy a büntettek miatt elítéltek, valamint azok száma is, kik a kiállott büntetés után ismét a bűntények ösvényére lépnek, szemlátomást szaporodnak.

Nem lehet feladatunk a szakfériak ama vitájába egyeledni, vajjon mostani büntetés és börtönrendszerünk megfelel-e a javítás kitűzött céljának; előttünk csupán a humanisticus nézponatok lebegnek.

Mindenek előtt azon kérdéssel kell foglalkoznunk, kit lehet jogosan javíthatatlan bűnösnek mondani; mert — fájdalom — tapasztalati igazság, hogy gyakran a kiállott büntetés volt az ily boldogtalan ember további gonosztettei szülőanyja.

Mig az állam az elítelt egyént, kiállott büntetése után kitesztíja a világba, hol, irgalmat-kegyelmet nem ismerve, az emberek elfordulnak az ily szerencsétlentől, ki becsületes munkával vágyik önfentartását biztosíthatni, addig ne csodáljuk: ha a bűntényekbe való visszaesések történnek és ne beszéljünk javíthatatlanról.

Igaztalan azon állítás, mintha az, kit a kiszendedett büntetés nem javít meg, — el lenne a társadalomra veszve. Az ily egyén rendszeren a legjobb elvek és szándékkal tér a társadalomba vissza; de itt, eltaszítva embertársaitól, nem nyújt nekik alkalom, hogy becsületes munkával kereshesse meg kenyerét és ezáltal kergettetik ismét a bűn ösvényére.

Ebben rejlik a bűntényekbeni visszaesések szomorító nagy számának megfejtése. Itt kellene tehát az emberi könyörületnek tevékenyen működnie, megemlékezve: „Hogy nagyobb öröm van az Úrnál egy megtért bűnös mint száz igaz felett.“

Elbocsátott elítéltek sorsáról az állam épúgy mint a társadalom nagyon keveset gondoskodik és nem is valószínű, hogy társadalmi úton ez irányban hathatós működés fejtetessék ki; mert a magánosnak szívjóságától függ, vajjon ily egyént akar-e alkalmazni avagy házához fogadni, pedig tudjuk, mily ritka a nemesszívűség és mily erős, az emberek legtöbbszörénél, az előítélet.

Az állam elutasíthatlan feladata marad e téren segíteni, mert mint az állami rend öre saját érdeke parancsolja, de hivatása is oda hatni, hogy betömessenek mindazon források, melyekből a bűn előbugyog.

Ha az állam ez ügynek több figyelmet szentelne, ezzel nemcsak önmaga iránti kötelességet teljesítené, de egyúttal a társadalmat is megmentené ama veszélytől, hogy gonosztevők, ragadozó állatokként, törnének arra és bizonyára sokan mentethetnének ilykép e társadalom számára is meg, hasznos munkás tagokként élve abban; míg mostani viszonyaink mellett, a börtönök lakóit szaporítják csupán.

Szepessi Ferencz.

Istenítélet (ordale) a középkorban.

Írta: W. H.

Az Isten létezésének tudatra ébredésével kétségkívül már az ősi időkben kifejlődött az a nézet, hogy a legmagasabb tény igazságerzete védi az ártatlanságot és az igazságot még csodák által is győzelemre segíti. Erre támaszkodva olyan esetekben, hol homályos események és az igazság melyik részen léte kétséges volt, Istennek csalhatatlan ítéletét jogosan hívhatták fel.

Oly időkben, a mikor a törvényhozás hiányos vala, a bírák járatlanok és sem szilárd, kifejlett logika, sem magasabb fokú törvényszékek nem voltak még, hova meneküljön a gyarló, tudatlan ember, hova felebbezzen az emberek megrögzött gonoszsága elől, mint a lelkiismeret, vagy jobban mondva: Isten ítélőszéke elé.

És nem alap nélkül, mert a hit, meggyőződés megszentelték, csalhatatlanná tevék egy a bűnös, mint a nép szemei előtt ezt az ítéletet. A rossz lelkiismeret könnyen elárulta

magát éppen ennél a hitnél fogva és így mondhatjuk, hogy talán kevesebb ártatlanul szenvedő volt, mint a mai, kifejlődött igazságszolgáltatás korában, mely az emberi gyarlóságtól, hibáktól, öntudatos, vagy öntudatlan tévedésektől éppen nem ment. Az önmagukba szálló és el nem bízható bírák előtt, kik őszintén érezték tehetetlenségüket és lelkiökről el akarták hártani a legnagyobb felelősség terhét: ez volt a legtermészetesebb s egyszersmind legmegnyugtatóbb útmód, kijutni a gyakran nagyon is keserves dilemmából.

Igy történt, hogy a világ minden nevezetes népénél, a legfelsőbb ítéletet jámbor hittől és szent meggyőződéssel Isten kezébe tették le:

Gyermekszívvel, öntudatlan
Nyugszunk meg a gondolatban,
Hogy hivat el nem hagyja:
Ki mindnyájunk édes atyja.

A bírák, a midőn már minden más, emberien lehető módot megkísérlettek, kimondák a nagy szót:

Istennél a kegyelem,
Bűnért irgalmasság!

Amde az emberi nem eredendő bűn által beszenyezett kezével bármily magasztos, szent, tiszta eszmét érintsen is, bemoeskolja azt. Így történt, hogy gonosz, aljas emberek, visszaélve a jámbor, hívő nép kegyeletével, meghamisították a legfelsőesebb, az Istenítélet eszközeit, alávaló érdekek, czélok elérésére használták fel. E keserű tapasztalatok után, nagyon természetesen, megszűnt az Istenítéletekben csalhatatlanságába vetett hit és a népek magasabb fejlettségével és művelődésével, mint sötét árnyék, — velejáró hitetlenség és elfajulás, megszüntették a középkor törvénykezésének e hatalmas próbakövét.

A glória, ha egyszer elveszett,
Még megmarad a vérengző kereszt!

Az Istenítéletek lelketlen hatalmasok kezében utolja felé már csak emberkinzássá fajultak el, és akkor el kellett azokat törölni. De tekintsük meg közelebbről, milyenek is voltak ezek az Istenítéletek a különböző népeknél.

A régi korbéli indusok törvényes próbákat használtak, melyek a legújabb időkig fennmaradtak, ezeknek eszközeiül használtattak a mértékek, tűz, víz, méreg, a koscha, vagyis az olyan víz, melyben valamely bálvány megfűrésztetett, ráolvasott szárazágcsonomó, forró olaj, izzó vas és képek. Ezek ártottak a bűnösnek, de a hívők szerint sértetlenül hagyták az ártatlant.

A bibliában Mózes IV. 5—12. versében az az utasítás található, hogy a zsidó pap a házasságtöréssel vádolt asszonynak nehéz átkokkal sújtott és megígéztet „föltékenység vizét“ nyujtsa inni, mely nem fog neki kárt okozni, ha ártatlan, ellenben a bűnösnek testét elundokítja.

A görögök és rómaiaknál is babonává fajulva, ismerték az ilyen megígéztet. Olyan kútjaik valának, melyek az általános néphit szerint olyan csodás hatásuk voltak, hogy ha

bűnös ment bele, vize felzavarodott és nyakig feldagadt a víz.

Egyes néger fajok még ma is tüzes kardot húznak keresztül a bűnös nyelvére és megölik, ha nyelvére égési sebek támadnak.

Ázsiának és Afrikának különböző népeinél még ma is alkalmaznak vízpróbákat. De éppen ezek a babonává aljasult szokások bizonyítják legjobban, hogy az Istenítélet alkalmazása el volt terjedve az egész világon. Azonban ma már a bírák jól ismerik az eszközöket és ellenszereket, hogy az ily babonások eredményét tetszésük szerint módosítsák.

Istenítéletnek nevezhetjük ezeket a szokásokat addig, míg alapjuk a hit, meggyőződés és Istenben vetett bizalom vala, a mint ez alap eltűnt, nem maradt más fenn, mint babona és csalás.

A legrégebb történetírás tanúsága szerint, a mi őseink pogány papjai a táltosok megölt emberek vagy állatok belső részei szerint ítélték vagy jóstak. Azonban az ilyféle Istenítélet, mint ez ily örökös harczó népnél nem is lehetett másként, mind a harcra, küzdelemre, csatára vonatkoztak. Így a vádlottnak harcolnia kellett a vádlóval, miután Istennek segélyért és bölcs ítéleteért imádkoztak volna. De oly mélyen gyökerezett bennük ez a hit, hogy gyakran népek és országok sorának eldöntését bízták egy ilyen Istenítéletnek nevezett párbajra, mint azt a Botondmonda (párbaj egy görög óriással) és az Arpád-házi Béla mondája (Béla párbaja a pomeráni herceggel, a mikor Béla egy országot és a lengyel fejedelem leányát nyerte jutalmul) bizonyítják.

A római történész, Tacitus, feljegyezte a németekről, hogy csata előtt igyekeztek elfogni az ellenség közül egyet és azután övéik közül egy harczossal szembeállították s a győzelem, vagy veszteség szerint hitték eldőlni a bekövetkezendő csata sorsát is.

Isten igazságtételének mind ezt a felhívását nevezték ordale-nak, azaz Isten ítéletének.

A mi most főfőtanúságnak tartatik, valamely tényre való esküvés az a Krisztus után következő első századokban megközelítőleg sem volt ily nagy tekintélyű, mint föltétlen hitelt érdemlő tanuskodás. Ezt az 501. évben kelt Gundobald burgundi király rendeletéből láthatjuk, melyben a panaszosnak tetszésére bizatik — minthogy oly sok hamis eskü történik mostanában — az esküvel be nem érni, hanem párbajra engedélyt kérni. Ilyen esetben a vádló — minthogy az eskütelek mindig a templomban történtek — a templom ajtóban elállta a vádlott útját, vagy lerántotta az oltárra helyezett kezét, melynek következtében az egész ügy a kard élére bízott.

Ilyen ítéleti párbajokra nem egyszer még a törvények meghatározása is bízott. Így például a szász királyok idejében azt a törvényt, hogy vajjon az unoka nagyszülőtől egyenlően örökölhet-e, azoknak a gyermekeivel eldöntés végett istenítéleti párbajra bízták és minthogy a párbaj az unokák javára dőlt el, ily értelemben megalkották a törvényt örök időkre.

Ha nők menekültek az Istenítélet igazságszolgáltatásához, a legrégebb korban valamely harczosra bízta ügyét. Különböznél ilyen ordale többféle volt, olyan is, melyek mind férfiak, mind nők részére használatban voltak. Egyike a legrégebb ily ordale az volt, melyről már Tacitus Kr. u. az első században megemlékezik és ez abból áll, hogy a pap, vagy a családapa valamely gyümölcsfa ágait levágta és azokra runen írást (rovást) metszett és valamely fehér öltönydarabra vetette összevissza. Most az isteneket híván segítségül egyenkint felszedte a vesszőket és a milyen

sorozatot képeztek a jelek, olyan értelemben ítélte a legfőbb Lény nevében.

A Rajna vidékéről származott a hideg vízpróba még a pogány korból, ezt különösen az újszülött gyermekeknel alkalmazták, hogy annak törvényes vagy törvénytelen származását meghatározzák. A gyermeket belehelyezték egy vértbe s úgy bocsátották a folyamra és ha elsüllyedt, akkor az anya vétkes volta be volt bizonyítva, ellenben, ha a vízszínen úszott vele a vért, akkor az anya igazolva lón.

A hidegvíznek ez a próbája a középkorban soká fenntartotta magát. Különös benne az, hogy némely vidéken a vízszínen fennmaradás, másutt az elsüllyedés volt a büntelenség bizonyítéka. A pogányság vallási meggyőződéséből eredő eljárás átment a kereszténységbe és mint mondják, II. Eugén pápa Jámber Lajos király kértére maga szerkesztette meg az áldás formuláját, melylyel a folyót előzőleg beszentelték. Azonban maga Lajos király később betiltotta a vízpróbát 829. Ezt a tilalmat azután I. Lothár és Barbarossa Frigyes császár szintén megerősítették. A pápák közül is némelyek a vízpróba mellett, mások ellene bocsátottak ki rendeleteket.

Mikor a babona nagyon elterjedt a későbbi középkorban a vízpróbát varázslók, boszorkánymesterek és boszorkányok ellen a következőképpen alkalmazták: a vádlottakat keresztbe kötötték oly módon, hogy a jobbkez a balláb nagyujjához és a balkéz a jobbláb nagy ujjához volt erősítve. A derék körül volt egy öv felkötve, melyre hosszú kötelet erősítettek, hogy az esetleg lesüllyedőt gyorsan felvonhassák. Most a vádlottat háromszor belevetették a már beszentelt folyóba vagy három fudert (egy fuder = 32 akó) tartalmazó viztartóba. Ha mindháromszor elmerült, akkor ellenpróbául még a mértéket alkalmazták. Ilyen eljárások után állítják, hogy egy vaskos boszorkány csak néhány látót nyomott, természetes itt már ugyancsak járta a csalás.

Hova süllyedt már itt az Istenítélet egykor oly magasztos gondolata!

Mint a hidegvízpróba, éppen olyan régi az úgynevezett üstfogás, melyet a Peleskei Notárius című bohózatban is felhasznál az író, csak hogy ott nem az alább leírt módon alkalmaztatik.

Nézzük, mit csináltak ezzel a németek, kikre talán a Himalaya tövéből ide vándorolt őseikről maradt meg ez a szokás. Az ötödik században élt frank király, Valodvig által megtartott törvényhozó gyűlésben említették fel ez a szokás. A kereszténység elterjedése után a főtemplom ajtajához közel állott egy nagy bronz, vagy vasüst, ez színültig volt vízzel töltve, melyet felforraltak és akkor egy jókora darab követ, vagy egy nem nagyon súlyos vaskarikát vetettek bele. Nehéz dolog volt, most a forrongó vízből a könyökig felgyürt karral a belevetett tárgyat kihalszni. De, ha a vádlottnak ez sikerült, akkor karját szorosan begöngyölték vászonzkendőkbe és lepecsételték. Három nap multán, ha a kar sértetlen állapotban találtatott, akkor ártatlansága be volt bizonyítva. Így Richardis, Vastag Károly császárnak hűtlenséggel vádolt neje e próbát szerencsés kiállásával megmenekült e gyanúsítástól. Megáldozott, aztán az eléje tartott keresztet megcsókolván, egy pap imádkozása közben meztelen karjával belenyult a vízbe és sértetlenül kivonta a vaskarikát.

(Folytatása következik.)

A primás udvara.

A „Budapesti Hírlap“-ban a primás udvara igen vonzóan volt a napokban leírva Dr. Kőrösi László történettudós, tanár és lapszerkesztő által.

Örömet vélünk szerezni, olvasóinknak ha ez cikket át vesszük.

„Magyarország ünnepelt hercegprimásáról már igen sok érdekes és tanulságos közlemény jelent meg a napi lapok különféle rovataiban; de udvaráról, arról az irodalmi és művészi körről, mely a nemes főpap gondolkodásának és izlésének irányt ad, még senki se vázolt képet az olvasóközönségnek.

Megpróbálkozom az érdekes témával; talán meg tudok domborítani néhány jellemző vonást arról a szellemi körről, mely a nagy főpapra oly nevezetes befolyást gyakorol.

Simor János hercegprimás nem barátja sem a dolce farniente fajtájának, sem a bársony-nyeregű ültetett képtelen nagyságoknak. Ő maga jelöli ki emberei számára az irányt s a tevékenységet. A hetvennégy esztendő aggyastyán valóságos anakronizmus a maga nemében. Testi és szellemi ereje rugékonyságát, üdőségét és fürgeségét nem törte meg a magas kor, hanem megacézolta. Mozdulatai elevenek, gondolkodásmenete gyors, beszéde élénk, tevékenysége erélyes, munkabírása bámulatos, szavai tettekre vonatkoznak. Nem barátja a parádénak s a frázisoknak. Mutató külsőségeknek ép olyan ellensége, mint a cifrázkodó urhatnamságnak. Szereti a nyíltságot, a munkát, a becsületességet, a kitartást, az alkotást. És ezt nemcsak szereti, de el is várja azoktól, a kiket a maga körébe rendelt.

Udvarában tevékeny férfiak lanknak és dolgoznak. Irodalmi és művészeti képzettségük magas színvonalú; munkásságuk termékeny; hatásuk egymásra s a középpontra serkentő.

Az udvari papok egytől-egyig kiváló képzettségű és képességű emberek. A primás oldalkanonokja, Rainer Lajos, az érseki kancellária vezetője, olyan testi szervezett férfiú, a ki megérdemelné a nyugodtabb életet; de az udvari szellem csak olyan tevékenységet követel tőle, mint mindenkitől s a szeretetreméltó oldalkanonok előljár parkolásban, munkabírásban és kitartásban.

A primás nemcsak szereti, de el is várja udvari papjaitól, hogy hivatalos munkájuk példás betöltése után, irodalmi munkásságot is kifejtsenek s a modern eszméket előnyös összhangzatba hozzák az egyház felfogásával és szellemével. És a primási udvar első tagja, az oldalkanonok s az érseki kancellária vezetője meg is felel ebbeli missziójának s míg a katolikus sajtót magvas közleményekkel támogatja, addig az egyházi irodalmat is önálló becsű könyvekkel gyarapítja.

Jellemzi a primás körének irodalmi tevékenységét, hogy az idén egész sorozat könyv és értekezés keletkezett az udvari levegőben. A primás oldalkanonokja, a kinek szalonja egyébként nem más, mint egy hatalmas könyvtár, csak az imént fejezett be egy újabb egyházi irodalmi művet.

Gernoch János dr. érseki titkár csak a napokban adta ki tanulmányos polémiáját a halottégetés ellen, melyben az egyház álláspontját védi és illusztrálja a fölkapott modern végső szertartás ellenében. Gernoch János egyébként nemcsak előkelő intelligenciája, de gyors és alapos munkássága és fiatal kora után az udvar egyik legszebb reményekre jogosító tagja, kinek nagy jövője van. Érintkezésében és felfogásában rokonszenves, hivatalában lelkiismeretes és munkabíró s a primás gondolatvilágát alig ismeri, közelíti és követi valaki annyira sikerrel, mint épen a főpap fiatal titkára. Ő az udvar tolla, a primás kedvelte, a klerus bizalmasa, s a nagy közönség egyik legnépszerűbb embere. Lánczszeme az udvar s a kormány kapcsolatának, hidja a primás és a nagy világ összeköttetéseknek. Tanult fő, a ki egyetlen egy modern eszmét sem hanyagol el, hanem

igyekezik az egyházi felfogást a század eszmé-
áramlataival kibékíteni és összhangzásba hozni.
Ismeri a művelt nemzetek irodalmát is s szép
készségével mindig résen áll, mikor maga-
sabb színvonalú fejtegetésre van szükség.

Machovits Gyula dr. az érseki kancellária
fiatal udvari papja, Csápori név alatt ismeretes
az újabb katolikus irodalomban. Szép, piros
poszgas, ifjú arcú ember, folytonos nyájas
mosolyal szellemes ajkain. A hol csak egyszer
is megfordul, kedves emléket hágy maga után.
Néhány nap előtt jelent meg Taxil után francziá-
ból fordított könyve, melyre nyolczszáz előfize-
tője volt. Lebilincselő külső tulajdonai nagyban
hozzájárulnak szellemi kiválóságainak gyümöl-
csözéséhez. Ilyen előnyökkel van megáldva a
tevékeny fiatal udvari pap, a kit maga a herceg-
primás is szeretetével tüntet ki s a hová csak
lehet, magával viszi.

Séda Ernő főszentszéki jegyző már régeb-
ben ismert alakja az irodalomnak. Igen figye-
lemreméltó tanulmányokat írt az öngyilkossá-
gról s a párbajról. Két vastos könyvben küzd
korunk e két főbaja ellen, körültekintő tanul-
mányokkal, szellemes fölfogással és eredeti
megokolásokkal. Stílje és logikája ép olyan erő-
teljes, mint alakja. Csupa izom, egészség és erő.
Modorában gavalléros, társalgásában férfias és
élezes. Alig van több olyan hivatalnok, a ki
annyi kényes természetű dologban jár, mint a
primási főszentszéki jegyző, a kit a válópörös
szép asszonyok, ha már fiskálisaiikkal s érveikkel
meg nem bírtak nyerni, ellenállhatatlan könyeik-
kel és bájos fájdalmukkal akarnak legyőzni. A
fiatal udvari pap szíve színesen ugyan köszikláb-
ból, de már nagy tanulmányai és tapasztalatai
vannak a veszedelmes szép szemek áttatásáról s
a megvesztegető asszonyi fájdalom hatáshaj-
hászatóról s mikor legválságosabb a helyzet,
akkor áll legrendületlenebbül a fiatal pap ítélete,
mely a szentszék öreg főpapjainak is imponál.
Ügyes, rábeszélő tehetségével már nem egyszer
egyesített olyan párokat, a kik halálos gyűlö-
séggel állottak szemben egymással. Már pedig
kibékíteni egy fiatal házaspárt, kiegyenlíteni
közöttük a vészes visszavonást s újra megsze-
rezni számukra a paradicsomot sokkal nehezebb,
mint elválasztani. És majdnem olyan nagy
érdem, mint egy jó könyvvel gyarapítani az
irodalmat. Nem akarom tehát szóbeszéd tár-
gyává tenni azt, hogy melyik hatáskörében fejt
ki a főszentszék jegyzője több tehetséget, na-
gyobb érdemet és hálásabb elismerést. Nappal
a boldogság drámáit rendezzi a legpéldásabb
hivatalnok szorgalmával, hivatalon kívül azután
íróasztalának él s nagy feláldozással felejtkezik
nem egyszer késő éjfélnél is munkája mellett.
Az erőteljes fiatal udvari pap a túlfeszített szel-
lemi foglalkozás miatt máris áldozatul hozta a
szeme világát. A hercegprimás fölmentette őt
egyelőre minden munkától s szembetegsége
gyógyítása végett messze külföldre küldte,
honnan szabadsága letelte után mindenestre
megint egészségesen fog visszatérni, ha ugyan
megtanul egy kicsit pihenni és szórakozni.

Legnagyobb hatást gyakorol azonban a
primásra Aradi Lippert József kir. tanácsos,
primási műépítő, a kinek rezidenciájában külön
lakása van; de állandóan családjánál, Bécsben
tartózkodik. Lippert a hercegprimás fiatalkori
barátja. Bizalmas viszonyuk meg abból a korból
való, mikor a primás az ötvenes évek elején
Bécsben miniszteri tanácsos volt Lippert egyike
az elsőrangú stílművészeknek. Terveit és rajzait
finom ízléssel s óriási stiltani ismeretekkel veti
papírra. Az ő terveit után készült el a magyar
renaissance egyik nagybecsű remekének, a
XVI-ik század elejéről a török pusztításokból
egyedül fenmarad Bakaes-kápolnának restaurá-
lása. Lippert terveit után díszítették stilszerűen
az esztergomi ősi vármok között felfedezett

kápolnát is, melyben a hagyomány szerint
szent István király született. Lippert fejlesztette
ki a primás művészeti érzékét s fejleszti még
most is. A teremtő erővel és alkotó vágygyal
bőven megáldott egyházfejedelem izlésének
Lippert szabott irányt. A primási palota, a
Simor-muzeum, a főszékesegyházi mesés értékű
kincstár szervezése és elrendezése s mindenke-
felett az esztergomi főszékesegyház stilszerű
díszítése mind a primás eszméje, de Lippert
izlése és munkája.

(Folytatása következik.)

A pályaválasztás a hit és ész világánál tekintve.*)

(Aphorismák, tartalmas gondolatok és tanácsok meg-
szívlelésül a képzetebb ifjaknak írta Doss Adolf atya
Jézus-társaságbeli pap. „Futurum (civitem) inguiri-
mus.“ Hebr. 13. 14. Fordította: Varga József. Második
kiadás Mainz. Kirheim Ferencz kiadása 1885.)

A kívánalmaknak és oly férfiak rábeszélé-
seinek engedve, kiknek tanácsa és véleménye
előttem felette becses, egy nagyobb munkát tet-
tem félre, hogy oly tárggyal foglalkozzam,
mely úgy az ifjúságra, mint az ifjúság barátaira
igen fontos. Az ártatlanság megőrzése mellett
az életpálya megválasztása képezi az ifjúra nézve
a legfontosabb feladatot. Kétségkívül itt csopor-
tosulnak össze az örök és ideiglenes érdekek és
minden túlzás nélkül mondhatjuk, hogy e sir-
alom völgye kevésbé volna siralom völgy, ha az
ifjúság oly terv és tanács nélkülileg, minden tek-
intet nélkül a jelen és öröklétre nem tenné az
oly fontos és határozó lépést a megváltoztatha-
talan életpályára. Ifjaknak, kik az érettebb kor
határát elérték és útmutatóért néznek körül,
akarnak e lapok szolgálni.

Igen jól tudom én azt, hogy a pályaválasztá-
sának igen terjedelmes irodalma van. Az ide
vonakozó iratoktól a fennálló viszonyoknál fogva
nekem el kellett tekintenem és ime egészen sa-
ját tapasztalataimait s nézeteimet adom.

Midőn munkáskám elé e sorokat bocsátom,

kérem Istent, áldja meg azon embernek jó szán-
dékát, a kit a gonoszság és erőszak megfosztha-
tott ugyan még lehetőségétől is annak, hogy
magát mint pap Isten igéjét hirdetve, és a ka-
tholikus egyház kegyelem kincseit osztogatva,
— a német ifjúságnak hasznossá tegye, de a
melynek nem áll hatalmában megakadályozni
az ifjú szívekhez való közeledést, a mit ezen
írott sorok pótoljanak.

A száműzetésben. késő ős. 1873. Doss A.

*)

A második kiadáshoz.

Midőn ezen könyvecskét újra átnézem, nem
csekély vigaszt ad, hogy azt az ifjúság három
legnagyobb pártfogójának: Sz. Alajos; sz. Sza-
nizsló és boldog Berchmann János oltáira te-
hetem, és hogy reá új körútjához áldásaikat
kiesdhetem.

Róma, 1885. újév napján. A szerző.

1.

Czéllok és utak.

Tudod azt, hogy mi vándorok, zarándokok
vagyok itt a földön, kik egy czél felé sietünk;
„mert nincs itt maradandó városunk, hanem a
jövendőt keressük, — futuram inquirimus.“ E
vándorlás azon első lélegzettel kezdődik, melyet
itt földön veszünk, s a minek akkor leszen vége
midőn fáradt lábunk azon végzeteljes sír szél-
lén megállapodik, melynek rendeltetése testi
maradványainkat befogadni, hogy rothtag tag-
jainkat a világ itélet nagy napjág megőrizze.

Azon hely, melyet mi kerestünk s hová el-
akarunk jutni: égnek neveztetik, Isten városa,
— Isten látása és bírása. A ki e helyet el nem

*) A közóhajnak vélünk szolgálni, midőn Doss atya
kiváló munkáját főt. Varga József fordításában
olvasmányul adjuk.

éri, az csalódott. S e tévedést jóvá tenni nem
lehet, mivel nincs visszatérés a kibúvóponthoz,
„nincs több idő“ — a „zarándoklás“-nak vége,
a „lakás“ megkezdődik. A ki egyszer az idő
küszöbét átlépve bejutott „az örökkévalóság“
hajlékába, ott marad az örökké, legyen az akár
az öröm, akár a gyötrelmek hajléka.

Állj most lélekben ezen kettős kapú elé. Ide
érkeznek csoportosan a legkülönbözőbb módon
összevegyülve a por lepelt földi zarándokok, itt
egy keresztes, amott egy orvos, majd bíró, majd
egy kereskedő, pap, tanító, szerzetes. Milyen
sors vár ugyan reájuk a választó küszöbön túl?
Azt hiszed, hogy az örökkévalóságban való sor-
sukra nézve közömbös dolog az, valjon előbb
ezen, vagy más állásban voltak? Nem fogja az
Isten kérdezni: miért foglaltad el ezen állást és
miként teljesítetted annak köteleit? azért fog-
laltad-e el, mivel én akartam, és úgy éltél-e ab-
ban, a mint én akartam?

2.

Istennek hatalma az emberek- és azoknak
egész lényege felett.

Nem magunktól vagyunk, sem a vaksors
nem dobott bennünket a világba. „Credo in
unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem
coeli et terrae.“ Isten a mi Teremtőnk, egyszers-
mind Urunk, parancsolónk, atyánk, minde-
nünk; teremtményei, tehát tulajdonai, alattvalói
gyermekai „legelőjének nyájai“ vagyunk. Is-
tentől teremtve, mindent tőle bírva ő érte va-
gyunk s tőle kapunk mindent kölesönként. Ő
a mi végezelünk neki kell szolgálunk, mindent
reá kell vissza vinnünk s az ő legszentebb aka-
ratát kell mindig, mindenütt és mindenben
zsinor mérték, világító-fáklya gyanánt tekin-
tünk. Nem elmellőznünk Isten akaratát, vagy
saját akaratunkat az övének eléje tenni, ellene
cselekedni, avagy azt megvetni. Éltünk minden
szála Istennel van összekötöttségben, kinek min-
denható „legyen“ szava hozott bennünket létre
a semmiből, tőle semmi feltét alatt sem szakad-
hatunk el, hogy mintegy külön állást foglaljunk.
A legjobb s egyedül megengedett szokás, a mit
szabad akaratunknál fogva követhetünk: hogy
mindent Istenre vezessünk vissza s mindig
szent akaratának kifürkészésén és teljesítésén
fáradozzunk. Nem létezik önállóság az Istentől
való emancipatio értelmében, de nem is lé-
tezhetik.

Ha teljesen Istenhez tartozunk, hozzá tar-
tozik életünk is és mindaz, a mi azt képezi.
Életünket, tetteink, cselekedeteink töltik ki,
ezen tettekre állásunk utal, vagy parancsolja
azokat, a melyet választottunk. Ha akarjuk,
hogy tetteink tessenek Istennek, úgy a források
sem lehetnek előtte utáltak, a melyekből azok
erednek, így tehát kell, hogy pályánk eredmé-
nye legy a megkéüdzett, megismert és elhatá-
rozott isteni akaratnak.

Még egy más igazság jön itt tekintetbe.
Ha Isten ura az egyeseknek, úgy ura az össze-
ségnek is. Reá nézve tehát nem lehet az kö-
zömbös, hogy az emberi családokban, kiknek ő
egyedüli ura s mindenek atya, egyesek milyen
állást foglalnak el. „Miatyánk, ki vagy a menyek-
ben“, az atyának köteleme, hogy a házi álla-
potokat reudezze, hogy minden egyes családtag-
nak megmutassa állását, s kijelölje tevékenysé-
gét, hogy az egyesek tettei fölött öröködjék s
ezáltal mindenkinek boldogságát eszközölje.

3.

Mit értünk „pálya“ alatt?

„Pálya“ folytonos viszonyt jelent, melyben
az egyes ember az emberi társadalommal van.

A pálya megmutatja tevékenységünk kö-
rét, miáltal szellemi és testi képességeinket ér-
tékesíteni s így az összeség hasznára fordítani
törekszünk s általa egyszersmind testi létünket
is gondtalanul feltartjuk. A pálya, reánk a kö-
telekségek bizonyos összegét rója, melyeknek

teljesítéséért mi saját lelkiismeretünknek és legtöbbször az emberi társadalomnak is felelősek vagyunk.

Szűkebb értelemben a pálya által valósul a közönséges és különös előfeltét, mely ifjúságunk legnagyobb részét képezte — elhatározása.

A pálya mindenesetre meghatározott alak, melyet lényünk, a kezdődő férfi korban elfoglal, hogy abban állhatatosan megmaradjon, mignem valami külső zavar be nem lép, vagy szellemi és testi erőnk meg nem tagadja a szolgálatot.

A mi a seregben a különböző fegyver be rendezések, tisztségek és az egyesekre bízott hivatalok: ugyanaz az emberi társadalomban a különböző életpályák.

A mik a testben az egyes tagok, ugyanazok az emberiség testében az egyes pályákhoz tartozók tevékenységük és egymáshoz való viszonyaikkal.

A mik egy óra szerkezetben a kerekék és kerekcskék, a fogacsok és rügök: ugyanazok az emberi társadalomban az egymás fölé és alárendelt, az egymással összeköttetésben lévő egymást feltételező s egymásra befolyással lévő életpályák.

(Folytatása következik.)

S z e m e l v é n y e k

a magyar nemzet vallási és nemzeti hivatásáról

Egyházi beszédből, melyet az 1887-ik évi Szent-István első magyar király országos ünnepén Budapesten, a helyőrségi templomban mondott Károly János, székesfehérvári apátkanonok, papnöveldei igazgató, az egyházjog és történelem ny. r. tanára, stb.

Isten a világtörténelem szegletköve, a polgárosodás zárszava. Ő tartja fenn a népeket, vezeti őket a vallási és nemzeti hagyományok védelme alatt. Ő mindenütt jelen van a népek mozgalmában, a századok munkájában. Ő osztja ki az egyes népek szerepét, ő tüzi ki tehetségeik és erkölceik összegéhez mért világtörténelmi rendeltetésüket. Ő önti be a népek lelkiismeretébe egyetemes és nemzeti hivatásuk tudatát, s ő hajlítja intézmé-

nyeiket és törvényeiket ezen hivatás szolgálataiba. Ő jelöli ki az egyes országok osztályrészét az egyetemes társadalmi célok és közművelődési érdekek munkájában, s ő aczélozza a faji ösztönöket és becsvágyat, hogy a nemzeti folytonos újjászületésen fáradozva, a nemzeti sajtóságokat érvényre hozzák. Ő hívja a népeket és királyokat, hogy a Messiás kíséretéhez csatlakozva, a kereszt diadalát az évezredeknek biztosítsák. Ő mondhatja csak egyedül: minden a mi van, az enyém, a népek és a századok, és én életet adok azoknak, a kik hisznek bennem.

Isten a szeretet által élte a lelket a rend állapotában, s emeli fel azokat az igazságosságához, mely a társadalom testének, összes erejének teljes és tartós összhangot kölcsönöz. Az igazságossággal párosult szeretet, az összes vallási és állami élet mozgó ereje, mindkettő az erkölcsi-világ törvénye. Az igazságosság fenntartja az embert, a szeretet az élet tüzeit és tevékenységét önti belé, mindkettő fölemeli a társadalmat, s megdicsőíti abban az emberi életet és képessé teszi azt, hogy megközelíthesse az Isten által kijelölt tökély azon eszményét, melynek legmagasztosabb kifejezése maga az isteni törvény.

A szeretet éltető tevékenysége és az igazságosság összetartó működése alatt megy végbe az emberiség haladása, alapul meg a szabadság és terjeszkedik mind szélesebb körökre, hogy közös hatásukban az összes egyedi és kollektív erőket kifejleszék és megalapítsák a szabadság rendjét, melyet Isten souverain akarata tűzött az emberi lét társadalmi rendeltetése elé. A jog a szeretet folyománya, mely megszenteli a jogot; viszont a jog feladata tisztelni azt, a mit az erkölcsök alkotnak. A jog tehát csak akkor bír hatályal, ha az erkölcsök alapján nyugszik, csak akkor lehet üdvös, ha ápolja és kifejezésre hozza az igazságosság szellemét, mely szüli a szabadságot. Ezen nyugszik a társadalom haladási életereje. Mert úgy a szeretet, valamint az igazságosság is csak a szabadságban és a szabadság által lehet tevékeny. A szabadság

azonban csak Istenben abszolút, a földön korlátozva van a rossz által, a mi az abszolút „nem szabad.“ Az erkölcsi jónak a köre tehát egyszersmind a szabadságnak a köre is. Ezen tan az emberiség lelkiismeretének tana, mely visszhangzik minden századok emlékeiből. Azon meggyőződés, hogy a rossz nem tartozik a szabadság létkörébe, hogy tehát a rossz nem tarthat jogot a szabadsághoz, — e tant beszél a pogány írók könyvei, a keresztény tudósok katedráiról azt hallja az emberiség, s a modern irányú nagyobb szellemek is minden kétséget kizárólag tesznek arról nyílt vallomást.

A szabadság megszorítása ennél fogva önmagunk megtagadása, a jónak, a közérdeknek és közszabadságnak szolgálatában. Az önmegtagadás tehát a szabadság és a kereszténység zárszava.

Az áldozat, midőn tevékenységhez jut, szüli a köteleltséget, mely egyensúlyban tartja a szabadságot és a jogot.

Áldozat és köteleltség képezik a jognak szükséges föltételeit.

A mely nép az engedelmisség erejét elveszté, az megérett a szolgaságra, viszont a mely nép az Isten törvényének szelleme által vezetettik, az a despotismus minden támadása ellen védve van!

Népek ereje, politikai és kulturális jelentősége mindig egyenes arányban áll azon tisztelettel, a melylyel vallási és nemzeti hivatásuk tudatát őrzik és annak hagyományaihoz ragaszkodnak. Ezen hivatás tudata tartotta fenn a magyart történelmi nagy útjában, s mentette meg, hogy az őt környező idegen nemzetek között el ne merüljön. És vajjon, a jelen nagy alakulásai között más cél, más hivatás áll vallási és társadalmi életünk, nemzeti érdekeink állami és közművelődési törekvéseink előtt, mint az volt, a mely egy ezer éves múltunkat betölti? Az új korban megszünt talán kilencz századon át becsülettel betöltött köteleltségünk a kereszténység és nyugoti polgárosodás iránt?

T Á R C S Z A

Estharang.

Észrevéllően száll az est le

Kis falunk határára,

S alkonyodva fél homály ül

Szép vidékünk tájára

.... Estharang szól, kis harang cseng,

Ahítással ajkamon leng:

„Üdvözölt légy Mária!”

Este van. — A fáradt munkás

Lassu sorban tart haza,

Hosszu, tarka, víg menetben

Férj, ledny, fi és anya ...

... Kis harang cseng s tinnő „tinn”-je

Sziveikben hit zenthje:

„Üdvözölt légy Mária!”

Esti méla szürkületre

Szállva titkon éj közelg,

Néma csend lesz, semmi nesz, csak

Kis harangunk nyelve zeng ...

.... Kis harang cseng, tinnve hangja,

Szöpké visszhang vissza dallja:

„Üdvözölt légy Mária!”

Csillagoknak ezri égnek

Égnek íves boltjain,

Kis harang még egyszer csendül,

S csend ül ég s föld tájain.

Még a visszhang! — majd kialszik,

Am szívemben egyre hangzik:

„Üdvözölt légy Mária!”

Magyar előadás német sugókönyv után.

— Adalék a magyar színészet történetéhez. —

(A „Korunk” eredeti tárczája.)

Molnár György színtársulata az 1859. szeptembertől 1860. ápriliséig Pécsen tartott előadásokat, a közönség nagymérvű pártolása mellett. De meg is érdemelte ezt a színtársulat, mert a pécsi közönségnek alig volt alkalma még oly jó előadásokat látni, mint ekkor. Molnár György maga nemcsak mint igazgató volt ambiciózus, hanem, mint előadó színész is. „Bánk bán”, „Dalma”, „Szigetvári vértanúk”, „Uriel Acosta” s hasonló színművek voltak a műsoron, melyet a nagy közönség kedvéért tarkított a „Lumpáczius”, „Pelleskei notárius” s több eféle bohózat, kitünő előadásban mindig.

A társulat tagjai is mindmegannyi kitűnőség volt. Prielle Kornélia, Hetényi Laura, Molnárné, Mátrai Laura és Mari, Takácsné, ki itt meg is halt, midőn világra hozta a Prielle Kornélia által fölnevelt Antóniát, ki most mint visontai Kovács

Zoltánné ismeretes Hevesvármegyében, nemes, jó szívről tanúskodó jótettei által. A férfiak közt számot tettek: Molnár György, Pártényi János, Fehérvári, Szép József s az öreg Gyöngyösi. Karmester volt Laczkó, sugó pedig Csiki.

Az 1859-ik év december havának egyik szombati napjára volt kitűzve Laczkó karmester jutalomjátékául Raymond „Tékozló” című látványos tündéregyje.

Laczkó az előadást megelőzőleg hetekkel kezdte tanítani a magán- és kardalokat s fenntetni a diszleteket, mert ambíciója volt a darabot lehetőleg fényes kiállításban hozni színre.

A közönség érdeklődése is nagy volt az előadás iránt, mert idejekorán hírt vette a nagy előkészületeknek.

A diszleteket Pártényi János és Kölesesi festették. Lankadatlanul folyt a munka úgy ebben, mint az énektanításban is.

Az előadás hétjének hétfőjére elkészültek a diszletek s be voltak tanítva az énekrészek is.

Most már csak a szerepek kiosztása volt hátra.

Laczkó tehát elment Molnár igazgatóhoz s megkérte, hogy osztassa ki a szerepeket.

A könyvtárban tett szorgos kutatás után azonban Laczkónak nagy rémületére arról győződtek meg, hogy a könyvtárból hiányzanak a szerepek a darabbal együtt.

Mit csináljon már most a karmester. Tüvé tette az egész várost, beszólt minden háznál

AZ ÉLETBŐL.

(ELBESZÉLÉS.)

(Folytatás)

A tanár elutazása után való napon Mária az ő rövid, ellenmondást nem tűrő modorában mindjárt reggel kijelentette, hogy neki Várhegyre kell mennie.

— Mit csinálsz ott hűgom? kérdezé Horváth úr.

— Apámnak egykori birtokát akarom megnézni, viszonzá a leány.

— Engemet is magaddal viszesz, nemde? mondá esengve Irén.

— Kénytelen vagyok vele, szóló vissza félig mosolyogva néjje, hiszen már most is könybe lábadd szemed, hát még ha itthon hagynálak!

— Csodálkozom rajta, Mária? Vagy téged nem hat meg az a tudat, hogy abba a házba lépsz, hol édes apánk, édes anyánk legszebb ifjú éveiket töltötték.

— Én nem veszem fel a dolgot így az ábrándos oldaláról; nekem tiszta felfogással, józan ítélőtehetséggel kell birnom, mikor oda-megyek, hogy az egész jószág pénzértékét megbecsülhessem.

— Miért? kérdezé Horváthné, csak nem akarod tán megvenni.

E szavaknál azonban a jó asszony maga is elpirult, ő is visszagondolt ott töltött gyermekkorára, ő is fájlalta, hogy családjuk tulajdonából e szép birtok más kezébe került; de nem rendeztek annyi nélkülözhető pénzzel, hogy azt megszerezhetnék volna, mikor Amerikába menekült bátyja eladni kényszerült.

— Attól függ, mennyi árt kér a jelenlegi tulajdonosa, felelt Mária kitérőleg.

— No, valami nagy hasznót nem hajt a várhegyi birtok, szóló közbe Horváth úr.

— Atyám akarata, vágta el a társalgást Mária.

— De, kezdé újra kis vártatva Horváthné, olyan formát hallottam, mintha a gyári munkások zavarognának ott, azt mondják, hogy már három hét óta nem kapták ki fizetésöket.

— Mesebeszéd, nevetett Horváth, de tegyük fel, még ha a munkások követelnék is pénzüket, csak nem fogják azt idegen embertől követelni, hanem magától a gyárostól. Különben, hadd kísérjen el benneteket az ispán.

— Elég lesz az angol lovász is, viszonzá Mária.

— De az nem hiszem, hogy tudja, merre van Várhegy, veté ellen Horváth úr.

— Majd tudja a kocsis.

— Mindjárt meglássuk.

— Legjobb lesz, ha az angol lovász hajtja a lovakat, és Janó meg elkísér benneteket, azt tudom bizonyosan, hogy ismeri az utat, volt már arrafelé velem többször.

Mária beleegyezést intett, és Horváth úr kiment rendelkezni a kocsirol, míg a két leány Beckyt szólítá, hogy felső öltönyeiket feladja.

Mire visszatértek, Horváth urat is útrakészen találták.

— Mégis csak nem eresztelek benneteket magatokban, szóló az öreg úr nyájasan, hátha van valami a dologban, hogy azok a gyári munkások ott rendetlenkednek.

Mária arca pillanatra elsötétült, arra gondolt, hogy milyen nevetséges dolog őt felnőt embernek ülni abban a kis kocsiiban, bánta, hogy miért nem nyergeltetett lovat... de azután belenyugodott, hiszen ki látja itt őket!

— Mikor volt bátyám utoljára Várhegyen? kérdezé Mária útközben Horváthot.

Bizony hűgom, meg sem tudnám mondani, rég nem voltam ott, benn még sohasem voltam, mert nagynénétek nem lakott már ott, mikor éu megismerkedtem vele. Akkor már szegény atyátoké volt, de üresen, bezárva állott, minthogy boldogult sógorom a hadseregél, anyátok meg Budapesten tartózkodott.

— Janó, szólítá meg az öreg úr a kocsis mellett ülő inást, voltál te valamikor Várhegyen?

— Bann az udvaron nem voltam, hanem mellette sokszor jártam.

— Messze van? kérdezé Irén.

— Jó hajtás mellett két és fél óra alatt ott lehetünk, mondá bátyja, aztán oda szóló a lovászhoz:

— Ereszd azt a lovat, fiam, a hol jó az út.

A kis társaság nem sokára megérkezett Várhegyre. Mária műértő szemmel nézegette a birtokhoz tartozó földeket, silány répatermés mindenütt, elhanyagolt, kisoványított földek. Végre a kastélyhoz értek.

A most már csaknem rozzantnak mondható főépület dombon állott, elég szép kilátással a távol kéklő hegyekre és az alant elterülő termékeny völgyre. Látható volt homlokzatán félig almosódva a Vári czímer, a kapu oszlopai még elég épen meg voltak, hanem a kaput eltűzelhették már régen.

— Behajtassunk az udvarra? kérdezé Máriaót Horvát, önkényt engedve a leány mindenkire gyakorolt fensőbbiségének.

— Minek, hiszen rövid ideig maradtunk itt.

Először is kívülről vizsgálták meg az épületet.

— Egészen csinos, úrias lakóházzá lehetne még ezt tenni néhány ezer forinttal, szóló Mária bátyjához, onnan, arról a kiszögellő erkélyről szép kilátás nyilhatik a völgyekre.

— Valóban, hagyá reá az öreg úr, ez a kastély itt uralja az egész vidéket.

— Jó szomszédsága van?

— A legjobb családok bírnak jószágokat itt e vidéken.

Irén szokása ellenére hallgatag volt, különös érzések foglalták el lelkét, szent volt ő előtte itt az a hely, ahova lépett, édes apja édes anyja jártak itt egykor, az ő szellemök lengett e táj felett.

Hát te mit bálulsz itt be az udvarba, Janó, szóló az öreg úr, a fiú vállára ütve.

— Nem tudom én, tekintetes uram,

olyan furcsa nekem ez az udvar, mintha láttam volna már valaha, csak hogy akkor itt a közepén virágos kert volt, meg szép gömbölyű akáczfák, szóló Janó, holmi elcsenevé-

a hol csak valaha is színész lakott, abban a reményben, hogy valahol sikerül megtalálni a darabot.

Délig nem volt semmi eredménye kutatásának. Laczkó kétségbeesése fokozódott. De azért délután is folytatta a kutatást.

Végre, négy óra tájban meghallotta, hogy az egyik háztulajdonosnál a télen Pécssett működött német színtársulat könyvtára van zálogban. Abban a reményben, hogy itt megtalálja a keresett darabot, oda sietett. Meg is találta, még pedig nyomtatott példányban.

Estefelé öt óra tájban, sietve jött lakásomra.

Az ajtón hirtelen belépve, minden bevezetés nélkül így szóló:

— Barátom, nagy zavarban vagyok, egyedül te segíthetsz rajtam.

— Mi tekintetben? kérdeztem kissé meglepetve.

— Fordítsd le nekem, kérlek, ezt a darabot magyarra.

— Nagyon szívesen, viszonzám.

— De ennek gyorsan kell megtörténnie.

— Például?

— Hogy szombatra ki is lehessen szerepezní.

— Az lehetetlen, édes barátom!

— Hogy-hogy? kérdezte megdöbbenve.

— Már alig van ötödfél napunk s a darab nagy.

— Akkor veszve vagyok! — sohajtá a karmester.

A dolog engem is gondolkodóba ejtett. Majd, kis szünet mulva, így szólótam:

— Mégis lehet a dolgon segíteni.

— Hogyan? kérdé.

— Kírom a szerepeket a német daraból s ha ezzel elkészülhetek péntek estig, összeülünk annyian a hány szerep van s egynek tollba mondjuk a szöveget. Így aztán reggelig meg lesz a darab is.

— Nagyon helyes, tehát számíthatok reád?

— Minden bizonynyal.

Ezzel elrohant, én pedig rögtön megkezdtem a munkát. A mint egy-egy szereppel kész voltam, azonnal elküldtem az illetőnek, hogy alkalma legyen azt legalább párszor át-olvasni.

A hét derekára már meglehetősen sok szerep ki volt írva, de nem kevés volt még a kiiratlan is.

Laczkó mindennap ötször is eljött hozzám, hogy lássa a munka haladását.

Szombaton reggel készültem el az utolsó szereppel.

A darab megírására tehát nem lehetett gondolni sem.

A próbán valamennyi szerepet átadták Csikinek, hogy sugja el abból a darabot.

Csiki megkísérlette, de csakhamar mérgesen csapta le a szerepeket, kijelentve, hogy azokból nem képes eligazodni, mert az nagyon sok.

Altalános kétségbeesés. Némely közreműködőnek még csak látni se volt alkalma a szerepeket.

Laczkó kezeit tördelte, s izgatottan járt föl s alá a színpadon. Végre előléptem s így szólótam:

— Majd elsugom én a darabot.

— A szerepekből? — kérdezte Csiki.

— Nem, a darabból.

— Tehát megvan?

— Igen is. Ezzel kivettem zsebemből a fölmutattam a nyomtatott német darabot.

— Ebből sugod el? — kérdezték valamennyien?

— Ebből.

Mindnyájan a fejüket csóválták.

En azonban lementem a sugólyukba s mindenki meglegedésére elsugtam a próbát.

Természetesen, este is nekem kellett sugnom.

A színház zsufolva volt minden zugában s a közönség riadó éljenzéssel és zugó tapsokkal kísérte a reményen felül sikerült előadást.

A tapsból s éljenekből kijutott az én részem is, mert a közönség napközben híret vette a sugókönyv dolgának.

Előadás végével zajosan hívták a sugót is.

En azonban sejtve a tüntetés okát, nem léptem ki a sugólyukból, hanem annak teteje fölött megmutattam a közönségnek a német könyvet, melynek első lapján kövér betűkkel volt olvasható:

„DER VERSCHWENDER“

VON RAYMOND.

A közönség riadó éljenzéssel távozott a színházból.

O. Á.

szedett, kiszaradt bokrokra mutatva az udvar közepén.

Iren mellé állott a fiúnak, neki jól esett hallani valamit ennek az udvarnak elmúlt diósóségéről.

Mária a gazdasági épületeket vette szemügyre.

— Tessék csak megnézni, folytatá Janó beszédét sajtáságos álmódzó kifejezéssel. ott az istálló háta megett van három nagy diófa.

— Nincs ott, Janó, semmi.

— Csak nem látszik, de ott kell azoknak lenni, ha ki nem vágta.

Horváthnak felébredt a kíváncsisága, megfogva az Iren kezét, vele együtt hátrább ment a hátsó épületek felé.

Janó összevonta szemöldeit, látszott rajta, hogy agyában valami elmosódó emlékek ébrednek, szíve elszorult, fűrkészve tekintett az előtte haladó Horváthra, mint a ki valami itéletet vár, úgy kelt ki arcza, szemei bámuló, mint egy kimeredt kifejezést öltöttek.

Nem fordult a táj felé, hol gondolata szerint a három diófának kellett lenni, inkább lelki szemeivel igyekezett látni.

— Nini! csakugyan ott van a három diófa, mondja elcsodálkozva Horváth, míg Iren félve tekintett Janóra, ki úgy tünt föl előtte, mint valami álomlátó.

— A három diófánál nagy kert terül, folytatá a viziót Janó, még miúdig nem fordulva a megnevezett táj felé. A kert végében patak folyik, annak a partján gyenge sás van.

— Mária, kiáltá a távollevőre Horváth, jőjj csak, jőjj csak hamar, ez a fiú megőrült, szólt hozzá sügva, míg Iren reszketve simult nagybátyjához.

— A mindenható Istenre kérem, tekintetes uram, mondá most Janó megmarkolva a Horváth kezét, jőjjön, menjünk be a házba, ott a folyosó előcsarnokából az ebédlőbe nyílik az az ajtó.

— Megbolondultál fiú? kérdezé az öreg úr, de minden ijedtsége daczára azért csak engedelmeskedett. Mária és Iren ösztönszerűleg követtek.

Egy idősebb asszony, valami cseléd lehetett, eléjük jött most a házból és illedelmesen üdvözölve őket, mondá!

— A gyárfelügyelő úr ott van a végső szobában, oda tessék jönni.

— Nem, nem! kiáltott Janó, görcsösen szorítva a Horváth kezét, előbb oda be, azután nem bánom.

Az asszony előre ment a tornác lépcsőjén, azután az ajtóban levő kulcon egyet fordítva kitérte a kettős ajtó egyik szárnyát a vendégek előtt.

Az ebédlőt réparaktárnak használták, volt is a szegletekben mindenféle limlom felhalmozva, répával vegyesen mely sehogy sem illett hozzá a falakon hagyott családi képekhez.

A mint beléptek, Janó eleresztve a Horváth kezét, a terem jobb oldalára fordult és teljes erejéből elkiáltotta utagát:

— Edes apám! edes anyám!

Akkor aztán elkezdett reszketni egész testében, görcsös fuldoklás szaggatta mellét, arcza halálsápadt lón s tán összeesik, ha Horváth, ki félig-meddig sejteni kezdte a valót, karjaiban fel nem fogja.

A jobboldali falon ott függött két kép.

Az egyik honvédszázadosi egyenruhában fiatal, daliás férfit ábrázolt, a másik egy szőke kékszemű szelid arcú nőt, magyaros öltözetben.

Mária odatámaszkodott a falhoz, kebléből medallont vonva elő, melyben Bóra jól talált képe volt, nem mintha még kételkedett volna, kiművelt, erőteljes szellemét villámként

hatotta át az előtte folyó dráma jelentősége, csak beigazolni akarta, hogy helyesen látott, mikor előbb Janó halotthalvány arczában Bóranak bár eltorzult vonásait vélte felismerni.

Egy tekintet az arczképre minden kétséget, ha még lett volna is, eloszlatott, vére agyába tolt, gondolatai gyorsan kergették egymást; de hát hol is volt az ő esze, értelme, hogy azonnal fel nem ismerte Janóban nemcsak a külső családi arcvonásokkal, ez még menthető volt, mert annak arczát elváltoztatta a himlő, a miveletlen, esetlen modor és a cselédies alázatosság . . . de a jellem vonásai!

Hát ez a mindenki iránt lekötelező szívesség és szolgálatkészség, ez az érzékenykedés, mely sír vagy örül, de sohasem higgadt nem üldözte-e őt már gyermekkorában anyja természetében is? nem sértette-e büszkeségét minden lépten nyomon Iren magaviselésében sőt még Bórában is?!

Hogy ezt meg nem látta abban a fiúban!

De hiszen inasban csak nem kereshette.

Agyában mily kínosan lüktetett a vér . . . az ott, az a pórius neveltséges külsejű alak . . . az ő testvér bátyja.

Az az eszményített alak, kit szülői oltárkép gyanánt helyeztek magas talapzatra és úgy bálványozták, kinek határozott, csaknem vallásos cultust szenteltek, kinek emléke belekeveredett reggeli és esteli imádságukba, minden gondolatukba, könyecsepp alakjában ráhullott kenyerökre, bele pohárokba . . . az ott!

(Folyt. következik.)

HETI KRÓNKA.

Törvény ugyan nem mondja ki első királyunk névnapjának országos ünneplését s a korinány ily irányú kezdeményezését kicsinyes felekezeti oppozíciók meghiúsíták: de a nemzet szíve mélyen érzi, hogy szüksége van egy ily ünnepre, mikor magyarságával, önálló nemzetlétével, ennek ezer éves hagyományaival imponansul tüntethet az ország fővárosában.

Ily ünnep volt tegnap szent-István napja.

A legszebb nyári idő kedvezett a programnak. A múlt napok szélvihara elmúlt, az ég kiderült. Verőfényben lebegtek a háromszínű zászlók a Dunapart kikötőjén, a hajókön s szerte a főváros középületein. Kora reggel óta folyást zeugtek a templomok összes harangjai.

Az utcákon, főleg a várhegyre vezetőkn, hemzsegett az embertömeg. A lánchíd vasszerkezete folyvást ringott, a helyi gőzösök és propellerek nem győzték a közönséget szállítani.

E napra vidékről, a különböző kéjvonatokon és külön hajókön több idegen érkezett tegnap reggelig 60.000 emberrel. E vendégsereg s a fővárosiak százezrei főleg két irányban hullámzottak. Reggel a várhegyre, hol a szent Jobb-kéz szertartása és körmenete a szombathelyi püspök vezetése alatt, hagyományos fényvel ment végbe. A déli óráktól késő estig a városligetbe özönlött a néptömeg, hol a „Segítség“-ünnep tarka látványosságai hívtak légyottra vagy 120.000 embert.

Tudósítóink a nap történetét az alábbi cikkekben írták meg:

A budavári körmenet.

Szent-István jobbjának varázsa nagy néptömeget vonzott Budavarába, az egyházi körmenetre, mely a szent István-ünnep főeseménye. Kora reggeltől indult meg a néparadat, ellepve a lánchídat, propellereket és társaskocsikat.

A gyülekezés a várpalota előtt történt, onnét indult a menet pontban hét órakor a helyőrségi templomba. A várpalota előtti tért, a György-teret, disz-teret és fő-teret, mind ellepte az embersokaság.

Hét óra előtt néhány percczel vonult udvari papjai kíséretében Hidassy Kornél szombathelyi püspök a Zsigmond-kápolnába; a gyöngédkedő esztergomi primás helyett ő végezte az egyházi szertartást. Az őrség tisztelgással fogadta az áldást osztogató főpapot, ki a kápolnában magára öltötte az ünnepi ornátust.

A menet élén lovas-rendőrök nyitottak utat. Következtek az iskolák növendékei, néhány ipartársulat és egyesület zászlókkal, közös hadseregbeli és honvéd-szakaszok, hatóságok képviselői és majdnem az összes fővárosi papság.

A fényes segédlettől környékezett püspök után növendékpapok hozták két rudon az ereklyetartót, szent István jobbával.

A díszes menetet a kormány, az egyetemek, a fővárosi hatóság képviselői és a katonatiszti-kar zárták be, nagy néptömeggel. A kormányt Fabiny igazságügyminiszter és Fejérváry honvédelmi miniszter képviselte, az egyetemeiket két egyetemi tanár, a fővárost Gerlóczy alpolgármester.

A várkápolnától egész a helyőrségi templomig a katonaság sorfalat állott; a körmenet alatt felváltva katonazene játszott és ájtatos hitek énekeltek alkalmi egyházi énekeket.

A helyőrségi templomban volt a nagymise. Mise előtt Károly János sz.-fehérvári apátkanonok, az ország egyik leghíresebb egyházi szónoka, mondott ünnepi szent beszédet, melyről lapunkban más helyütt ismertetünk.

Az egyházi beszédet fényes nagymise követte, melyet Hidassy Kornél püspök celebrált. Mise alatt a budavári egyházi zenekar és énekar adott elő nagy misét. Urfelmutatáskor a katonaság tisztelgett és sortűzet adott.

Mise után a körmenet visszaindult a Zsigmond-kápolnába, hol a pontifikáló püspök Te deumot mondott, szent István jobbát pedig kitétték közszemlére.

Az egyházi szertartások ezzel véget értek.

A csanádi püspök jubileuma. Makoról írják lapunknak: E hó 17-én városunk apraja és nagyja szép bizonyítékát adá annak, mily szeretettel és fiúi ragaszkodással viseltetnek kegyelmes főpásztorunk, Bonnaz Sándor csanádi püspök ő execiája iránt: Ugyanis, ő execiája a nevezett napon ülé áldozárrá történt fölszenteltetésének 50-ik évfordulóját és pedig általánosan ismert szerénysége és alázatosságához méltóan egészen esendben és visszavonultan. De mindez nem akadályozta meg azokat, kik őt oly forrón szeretik s kik hozzá annyira ragaszkodnak, hogy ez érzelmeiket ünnepélyesen ne nyilvánítsák! Így történt, hogy midőn dr. Kun László, czimzetes apát, főesperes és makói plébános ő execiája jöletéért a szeplőtelen áldozatot az ünnepi ruhába öltözött hitek seregével tökéletesen megtelt s mindannyian tiszta szívből kérték a nagy jószágú Istent, hogy ő execiáját minden földi és égi áldásával halmozza el, könyár között egyesíték és küldték imáikat ő execiájáért a czelebráló apát uróval egyetemben az egek Ura trónusa elé! És méltán; hisz ő execiája élete a jótékonyágnak láncsolata; jótéteményei nemcsak országgra, hanem századokra hatnak ki, nevét áldással emlegetik mindenütt, mert oly sok szegény, nyomorult, özvegy és árvának könyeit szárította már fel jótékony intézeteinek felállításával. Mi végezetül csak azt tesszük hozzá, hogy az Ég hallgassa meg ájtatos hiteinek buzgó imáit, s kegyelmes főpásztorunkat tartsa meg számunkra, enyhítse fájdalmait, hogy így még sokáig ragyogjon a fénylő csillag édes hazánk égén, szent-egyházunk, egyházmegyénk diszére és a szenvedő emberiség fájdalomainak enyhítésére.

Nagyváradi nők a pápának. A nagyváradi róm. kath. nők, valamint az egyházmegyei lat. szert. papság igen értékes és nagybecsű ajándékkal fogják meglepni XIII. Leó pápát 50 évi áldozarságának évfordulója alkalmából. Egész

gyűjteményt és pedig diszszel és rendkívüli szorgalommal készített aranyhímzésű misemondó ruhákat, művészi kivitelű kehelytartókat, szentségfogókat, gyönyörű oltártakarókat, papi albat, karingeket, czidőket, főveget stb. küldenek ő szentségének. A pompás tárgyak mind nagyváradi buzgó kath. nők sajátkezű készítményei, melyeken hónapokon át odaadó buzgalommal és kegyeletes ügyszeretettel dolgoztak, ez által vallási buzgalmuknak úgy mint valóban művészi ügyességöknek állandó emléket biztosítva. Az egyházmegyei róm. kath. papság 13 drb. arany kelyhet küld a pápának. A kelyhek honi készítmények s nemcsak művészi kivitel tekintetében, hanem belső értékre nézve is jelentékeny összeget képviselnek. A nagybecsű gyűjteményt, melynek létrehozásában Palotay László olasz plébánosnak van legtöbb érdeme, ma a közönség részére is hozzáférhetővé tették és sokan sietnek a nagyértékű szeretetadományt megtekinteni.

A *budapesti angol* kisasszonyok káposztásmegyeri diszes új templomukban Jézus sz. Szive tisztelésére 3 napi ajtatosságot tartanak szept. 1., 2., 3-án következő rendben: Aug. 31-én esti 5 órakor bevezető magyar sz. beszéd litániával. A három következő nap reggeli 6 órakor csendes sz. mise, 9-kor magyar sz. beszéd, melyre énekes sz. mise következik. Délután 5 órakor német sz. beszéd litániával. Szept. 4-én, vasárnap reggel, zárbeszéd. A szónoklatokat Riesz Ferencz J. t. atya fogja tartani.

Korunk jelei. Vaál községben egy Csinesa nevű uradalmi cseléd 7 éves fia e hó 12-én atyjának ebédet vitt. Utközben egy cserépbögrét összetört, miért szülei őt szóval megdorgálták s veréssel tenyeggették. A gyermek ezt annyira szívére vette, hogy a közel lévő 20 öl mélységű kútba ugrott, hol halálát lelta. A szüők csak napok mulva kerestették a gyermeket, míg végre a kút vizén felszínre jutott a fiu kalapja és ez nyomra vezetett. A holttestet csak most húzták ki.

EGYRŐL-MÁSRÓL.

Mutatvány a „Segítség” albumából.

Eperjes, Nagy-Károly, Toroczkó.

Romokból és hamvaikból ifjú erővel viragozzanak fel, és boldoguljanak drága hazánk díszére, soha el nem enyészhető emléksobrok-ként, miket a nemzet áldozatkész honszeretete önmagának emelt.

Rudolf.

Néhány őszinte szó nagybirtokosainkhoz.

Kétséget nem szenved, hogy kedves hazánkban nagy összegeket költünk a sport minden ágára. Nyujt is mulatságot és hasznot.

A versenyek előmozdítják a lótenyésztést és ezáltal jó paripákat szereznek vitéz huszárjainknak, a lókvitel által pedig pengő pénzeket az állam köztvagyonának. A vadászat szintén emeli az ország jövedelmét. De van egy neme a sportnak, ha ugyan magasztos célja megengedné ezen névvel illetni, melyet uraink között csak igen kevesen üznek: a tüzoltás, mely épen nemzeti és államvagyoni, emberbaráti és hazafiúi szempontból oly fontos, hogy több érdeklődést követelhetne, mint a milyenben részesül. Pedig ez a sport az, mely talán a legeslegelősebb minden sport között. Vessünk egy tekintetet tüzoltó szaklapjainkra és ott találjuk, mi módon lehet kevés költséggel sok veszélynek elejét venni.

Miért nem állanak magyar főnemeseink tömegesen ezen intézmény élén, most, midőn úgy is már népfölkelők, kész katonák; midőn minden hazafiúi vállalatot oly hön felkarolnak, midőn gróf Széchenyi Ödön, nagy hazánkfianak édes gyermeke, életre hozta; és midőn gróf Cziráki Béla most is buzgó, mintaszerű vezére? József fhg.

A halál anyala.

Azt mondják: kis gyermeket
Angyal visz az égig.
Ugyan ennyi kint, nyomort
Hogy is nézhet végig?
Angyal! szived nem lehet,
Mert e munkát végzed,
Hisz ha lenne, szárnyadat
Ki kellene tépned
Önkezdeddel. — s lázadón
Kiáltni az égbe.
Nem! Nem! inkább leessem
Poklok fenekére.
Szárnyas hohér, nincs szived,
Hazád sem volt égben,
Szivtelen ember valál,
És vezeklésképen
Kell halál-ítéletet
Anyaszívbe írni,
Míg más ember nyomorán
Megtanultál — sirni.

Gr. Zichy Jenő.

*

— Az aludnimenés órájának fontossága.

Paulai sz. Vincéhez egykor egy hitküldér fordult ama kéréssel, hogy mondaná meg neki, miként őrizhetné meg legjobban papi buzgalmát. „Barátom, — úgy mond a szent — minden azon órától függ, a melyben aludni mégysz.” És midőn ezen feleleten a fiatal hitküldér elcsodálkozott, így felelt tovább sz. Vincze. Kétségen kívül úgy áll a dolog, halld csak tovább. Ha birsonyos, meghatározott órában mégysz aludni, úgy könnyen, és pedig jó korán fel is fogsz kelni; ha pedig a felkelésre eleve meghatározott órában, jó korán felkelsz, úgy könnyen megtartod naponként elmékedésedet; elmékedésedtől pedig függni fog a sz. misének elmondása; a sz. miseáldozatnak mikénti bemutatásától pedig függ a papnak egész élete. Nincs-e tehát igazam, barátom! Midőn azt mondom, hogy a jóban való buzgóságod, sőt maga lelki üdvöd is, aludnimenésed órájától függ végső elemzésben.

Hirlapstatisztika. A közmunka és közlekedésügyi m. k. miniszterium összeállította a magyar korona országainak területén mult évben megjelent hirlapok statisztikáját, mely a következő adatokat tünteti fel: 1886-ik évben a magyar korona területén megjelent összesen 739 hirlap és folyóirat; ezek közül volt: politikai tartalmú: magyar 49, német 27, horvát 5, tót 1, szerb 6, román 5, francia 2, összesen 95; helyi érdekű: magyar 151, magyar és német 3, német 50, horvát 4, tót 3, orosz 2, szerb 8, olasz 2, francia 1, bolgár és magyar 1, héber 1, bunyevác 1, összesen 227; szépirodalmi: magyar 41, német 1, horvát 4, tót 1, szerb 1, román 3, olasz 1, összesen 52; szaklap: magyar 259, német 43, horvát 18, tót 4, szerb 4, román 9, olasz 2, összesen 339; elezlap: magyar 13, német 5, horvát 4, tót 1, szerb 2, román 1, összesen 26; Ezen hirlapok és folyóiratokból a postán szétküldetett: 52.894,320 példány és pedig: politikai tartalmú: magyar 21.431,394 német 14.084,816, horvát 930,200, tót, 171,980, szerb 624,800, román 562,246, francia 55,800, összesen 37.911,036, helyi érdekű: magyar 1.604,761, magyar és német 52,859, német 786,699, horvát 63,013, orosz 6610, szerb 144,889, francia 0200, olasz 61,795, bolgár-magyar 4800, héber 200, bunyevác 1000; összesen 2,865,441; szépirodalmi magyar 1.963,664, német 4800, horvát 76,950, tót 8755, román 41,872, szerb 109,200, olasz 458, összesen 2.205,699, szaklap magyar 8.414,618, német 708,249, horvát 125,281, tót 48,235, szerb 162,560, román, 77,663, olasz 3161, összesen 9.539,857, elezlap magyar 297,729, német 13,820, horvát 29,050, tót 7944, szerb, román 16,704, összesen 372,287.

A jég pótlása A legnehezebb kérdések közé tartozik nyáron ott, a hol jég nincs, az, hogy mi módon lehet gyorsan romló tárgyakat, élelmi szereket, különösen hust, hosszabb ideig a romlástól megóvni. Ennek több módja van. Először: Ételnünk és italunk nyáron is friss marad, ha az illető üveget, illetőleg edényt pinczébe friss sós vízbe állítjuk. Másodsor: Kövessük a japániai példáját, a kik a hust nyáron porcellán edényekbe teszik, annyi forró vizet öntenek rá, hogy elborítsa, a vizre pedig olajat öntenek, mely a levegőt nem bocsátja át és a hust friss marad. Igen fontos szerepe van itt a forró víznek, melytől a hús felületén levő fehérje megolvad s a konserváláshoz jelentékenyen hozzájárul. Harmadsor: a vaj. Ez is sok gondot és kellemetlenséget okoz nyáron a gazdasszonyoknak. Egy okos angolnak az a praktikus gondolata támadt, hogy a vajhoz egy kis szénszavas nátront (szódát) kell tenni mely úgy s friss mint a sózott vaját megóvja a kellemetlen íztől, melyet akkor kap, ha melegben hosszabb ideig áll. Három font vajra elég 3 1/2 drachma szóda. A friss vajból az író előbb jól ki kell gyurni. A kellemetlen ízt bizonyos sav képezi s ha ezt alkalival cenzuralizáljuk, a kellemetlen iz rögtön megszűnik. Zsirhoz, szalonnához a szódát szintén használhatjuk.

FRISSITŐ.

Magyarosan.

Úr: Mit füstölsz Jancsi?

Kocsis: Czigarót!

Úr: Nem czigaró az, hanem szivar.

Kocsis: Megkövetem, tekintetes úr, hát én csak úgy magyarosan mondom!

Különös hatás.

— Jaj, kedves barátom, hisz maga teljesen be van rúgva, pedig alig van reggeli hat óra!

— Tud-tudja ké-ké-rem, a napfo-fogyatkozást néztem egy ge-gellérthe-hegyi ko-korcs-mából és a mint a nap fo-fogyott, úgy tettem meg én!

Nem engedi a jussát.

Tüzoltó-parancsnok (a szomszéd-ból segítségre sietett tüzoltókhoz): Takarodjanak az urak hazafelé! Nem engedünk a jussunkból, ezt a tüzet mi oltjuk el, mert a miénk!

Vigasz.

Mari: Azt a hosszú vereshajú Botlót választottad férjnek? Ugyan, hát nem bánt a haja?

Borcsa: De igen, anyám azonban azt mondta, hogy úgy is megöszül majd, ha ő lesz a anyósa.

Mint a madár.

Ottó: Mama, azt mondta a tanító úr, hogy úgy éneklek, mint a madár.

Mama: Az dicséretes, de hát milyen madarat mondott a tanító úr?

Ottó: Varjutmeghollót!

Képesítés.

Szállótulajdonos: Ön portás akar nálam lenni? Szolgált-e már ebben a minőségben?

Portás-aspiráns Még nem.

Szállótulajdonos: Tud-e angolul, vagy francziául? vagy mi egyéb kvalifikációval bír erre az állásra?

Portás-aspiráns: Szeretem a borralalót.

A fürjezés idejében.

Csósz: Megkövetem a tens tekintetős urakat, ne tessék leheverni az sargyut.

Vadász: Nekünk szabad, mert az uraság vendégei vagyunk.

Csósz: Elhiszem én, hogy a tekintetős uraknak szabad, de majd ha az ispány úr meglátja itt a rétet, azt hiszi, hogy a — marhák gázolták le.

— Ha valakitől azt hallod mondani: „világos, mint a napfény“ — akkor biztosra veheted, hogy az az úr nem a bulgár kérdésről beszél.

Gonoszság.

Egy asszony dicsekszik, hogy mennyi mindent vett ajándékba férjének.

— Tudja lelkem, mondja egyik barátjának, igazán nem voltam képes venni neki a multkori születésnapjára valamit. Mindene van.

— Tudja mit, szólt bosszús barátjának, ajándékozta neki az utolsó szót; efféléhez ő sohasem jut.

Borsszemek.

Milyen idők! A börtön éjjel nappal zárva, mégis mindig tele van. A templom mindig tárva nyitva, mégis kevesen járnak bele.

Hová le nem száll olyik ember, csak hogy emelkedhessék. Agai Adolf.

A borbélynál.

A borbély rettenetesen összevagdalta borotválás közben egy úrnak az arcát. Miután a vérzést elállította, folytatni akarja a borotválást.

— Elég, — mondja a szerencsétlen áldozat, — megszüntetem a párbajt, mert én mindig csak első vérre megyek.

Ujságírói distinctiók: A hercegnő kedélybeteg, a tanácsosné megőrült, a hordár felesége megbolondult.

Van hős, a ki nyugodtan néz bele a halálosztó ágyú torkába, s nincs bátorsága szembe szállni az előítélettel.

A fájdalomnak köztársaságában nincs különbség úr és szolga között.

A műteremben.

Úr: Ön tehát szives lesz a feleségemet lefesteni.

Festő: Hogyan parancsolja: mint egész alakot, vagy mint mellképet?

Úr: Legjobban szeretném mint csendéletet.

A jó gyufa.

— Hallja e maga biztossági gyufája nagyon komisz; nem gyullad meg!

— Hiszen épen abban rejlik a biztossága!

Palkó: Kinn voltál esütörtökön a vérmézön, Gyurka koma?

Gyurka: Nem én.

Palkó: Már miért nem?

Gyurka: Mert nem szeretem hallgatni, ha német nótával éltetik a magyar királyt Budapesten.

Máshol ebédel.

Vendéglős: A tekintetes úr az én vendéglőmben lakik, ebédelni pedig szembe jár az „Arany perecz“-hez; ez nem szép ám a tekintetes úrtól.

Vendég: Hagyja el, gazd'uram, hiszen az „Arany perecz“-nél adós maradok!

Vendéglős: Az már más! Akkor hát csak tessék tovább is oda járni.

A szemfog.

Szemorvos: Mit keres maga nálam, atyafi? Hiszen én szemorvos vagyok, magának pedig a foga fáj!

Atyafi: Tudom, tekintetes úr, de hiszen a szemfogam fáj!

Ez is állatvédelem.

— Mama! szalad az anyjához a kis Juliska, nézd csak, az a rossz Anna agyon akarja ütni azt a legyet az ablakon. Ne engedd!

— Nagyon szép, hogy olyan jó szívű vagy és sajnálsz a kis állatkákat, szólt fejét simogatva az anyja.

— De hiszen csak azért szóltam, mert én akarom agyonütni.

Bíróság előtt.

Elnök (vádlotthoz): Ön a betörést halatlan arcátlansággal hajtotta végre.

Vádolt: Hja, elnök úr, ennél a mestersegnél nem sokra megy az ember a szerénységgel.

A szalmakalap.

X. úr szalmakalapot vett magának.

— No pajtás, hogy áll a kalap nékem?

— Mintha csak a fejedből nőtt volna ki.

Szerkesztői üzenetek.

A pályamunkák e napokban kiadatnak a pálya bíráknak, tisztelettel felkérjük t. olvasóinkat, ha mihamarább beküldeni sziveskednének b. pályázatukat.

J. Mihály. Fogadja legbálsabb köszönetünket.

K. Kálmán. Köszönjük a beküldött czimeket, közülök 9 bevált. Forsitan!

Szalatnay. Pihen a lant!?

V. Zoltán. Sok még a vakáció? Több dolgozatra levélben óhajtunk válaszolni. De Nagy-Váradra való utazásunk gátol. Néhány nap mulva a folyó ügyeket sorba vesszük.

HIRDÉTESEK.**A „KORUNK“**

szerkesztősége és
kiadóhivatala.

Budapest, VIII. Mária-utca 30.

HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban félvétetnek.

Szerkesztő otthon található

1—2½ óra között.

KUNOSY VILMOS
MŰVÉSZETI INTÉZETE

gőzerővel működő

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJA

a legújabb szerkezetű gépek- és betűnemekkel felszerelve,

jutányos árak mellett

mindennemű nyomtatványok diszes kivitelét elvállalja.

CZIMKE GYÁR ÉS RAKTÁR.

Gyártelep:

Budapest, VII. Károly-körút 19, br. Orczy-ház

udvar-épület.